

Tungkol Saan ang Modyul na Ito?

Natural na sa ating lahat ang pagsasalita. Madaling sabihin kung ano ang nasa ating isipan at kung ano ang ating nararamdaman. Ngunit paano kung kinakailangan nating isulat ang ating mga ideya at damdamin? Hindi ito ganon ka simple tulad ng ating iniisip, lalo na sa tuwing susulat tayo ng mga artikulo, at pormal na mga mensahe o sulat.

Ang pagsasalita at pagsulat ay mga uri ng komunikasyon. Isang mahalagang elemento ang komunikasyon upang maipahayag ang ating mga sarili at upang maunawaan ng iba. Naranasan mo na ba na hindi maunawaan at mabigyan ng maling impormasyon dahil sa kakulangan ng komunikasyon? Nalito ka ba na sa mga liham na hindi malinaw ang pagkakasulat?

Ito ang dahilan kung bakit mahalagang paunlarin ang iyong mga kakayahan sa komunikasyon. Ang pagpapabuti ng iyong estilo sa pagsulat ay maaaring magdulot sa isang mas epektibong midyum (medium) sa pagpapahayag ng iyong sarili at maunawaan ng iba.

Sa modyul na ito, matututuhan mo kung paano sumulat ng mga kawiliwiling parapo (*paragraph*) gamit ang mga nakaayos na disenyo at mga kaukulang transisyon. Matututuhan mo rin kung paano sumulat ng mga parapong pangwakas at muling pagpapahayag (*restatement*).

Nahahati sa dalawang leksiyon ang modyul, ito ang:

Aralin 1 – *Pagsasaayos ng Iyong mga Teksto*

Aralin 2 – *Pagdurugtong ng Iyong mga Ideya at Pagbubuod Nito*

Oops! Teka Muna

Bago ka magsimula, kailangang nakumpleto mo na ang mga sumusunod na modyul:

“Pagpapahayag ng mga Idea at Damdamin,” “Pagbubuod” at “Pagbabalangkas 1.”

Inaasahan na sa katapusan ng modyul na ito, makakukuha ka ng mga bagong kakayahan sa mahusay na pagsulat ng parapo, at matututo ka ng mga bagong pananaw sa sistematikong pagsulat.

Anu-ano ang mga Matututuhan mo sa Modyul na Ito?

Matapos aralin ang modyul na ito, may kakayahan ka nang:

- ◆ sumulat ng mga mabisang parapo gamit ang iba’t ibang disenyong pangretorika;
- ◆ magbigay ng mga transisyon na salita at parirala; at
- ◆ gumawa ng mga parapong pangwakas at muling pagpapahayag.

Anu-ano na ang mga Alam Mo?

Una sa lahat, alamin mo muna kung gaano mo kaalam ang tungkol sa mga disenyong retorika, mga salitang transisyon at mga pangungusap o parapo na muling ipinahahayag.

1. Mula sa mga salita sa ibaba, guhitan ang anim na halimbawa ng mga disenyong retorika.

suriin	balik-aral
pakahulugan	abstrak
panayam	sanhi at epekto
paghahalintulad	sanggunian
pagbaba ng kahalagahan	balangkas
proof reading	pag-unlad na may mga halimbawa
tipunin	pagkakasunud-sunod na ayon sa panahon
2. Lagyan ng tsek (4) ang kahon bago ang pangungusap na nagbibigay ng tamang kahulugan sa “transisyon.”
 - ☐ unang nakasulat na bersiyon tungkol sa isang bagay
 - ☐ ang kasanayan sa mabisang pagpapahayag sa pagsasalita o pagsulat
 - ☐ isang yunit ng lengwahe na kinabibilangan ng mga salita na may simuno at pandiwa.
 - ☐ mga yunit ng lengwahe na nagbibigay ng mga makahulugang pagdurugtong sa mga bahagi ng isang teksto.
3. Sabihin kung ang mga sumusunod na pangungusap ay tama o mali. Ipaliwanag ang iyong sagot sa mga patlang.

Ang pangwakas ay ang unang parapo na nagbibigay ng pangunahing ideya at nagpapakita ng mga pangunahing punto sa seleksiyon.

Kamusta na? Sa palagay mo ba nakasagot ka nang tama? Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 22 upang malaman.

Kung tama lahat ng iyong mga sagot, magaling! Ipinapakita nito na marami ka nang alam tungkol sa paksa ng modyul. Maaari mo pang aralin ang modyul upang pagbalik-aralan ang iyong mga nalalaman. Malay mo, baka may matutuhan ka pang mga bagong bagay.

Kung nakakuha ng mababang iskor, huwag mabahala. Nangangahulugan ito na para sa iyo ang modyul na ito. Makatutulong ito sa iyo upang maunawaan ang ilang mahahalagang konsepto na maaari mong magamit sa iyong pang-araw-araw na buhay. Kung iyong pag-aaralang mabuti ang modyul na ito, matututuhan mo ang mga kasagutan sa lahat ng tanong sa pagsusulit at marami pang iba! Handa ka na ba?

Maaari ka ng magtungo sa susunod na pahina upang simulan ang Aralin 1.

Pagsasaayos ng Iyong Teksto

Bago mo simulan ang pagsulat ng isang bagay, maglaan ng oras upang planuhin ang iyong mga parapo. Mahalaga na ayusin ang iyong mga ideya at iba pang mga detalye upang maihayag ito sa isang maayos na paraan. Pinadadali nito, para sa iyong mga mambabasa, na maunawaan ang iyong isinulat. Hindi ba't mahirap buuin ang lahat na nasa iyong isipan kung marami kang sasabihin? Ngunit kung may balangkas ka na susundan, maaari mong ayusin ang iyong mga puntos na naaayon dito. Hindi ka na kinakailangan mag-alala na maulit ang iyong mga iniisip at ideya sa isang parapo.

Huwag mabahala kung wala kang alam na kahit anumang estruktura para sa iyong mga ideya. Ito ang tutugunan ng modyul na ito. Pag-uusapan natin ang ilang uri ng mga balangkas at maaari kang pumili ng sa iyo para sa susunod na pagsulat mo tungkol sa isang bagay.

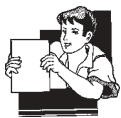
Sa leksiyong ito, ipapakilala ka sa iba't ibang uri ng mga disenyong pangretorika sa pagsasaayos na makatutulong sa iyo upang planuhin ang estruktura ng iyong parapo. Inaasahang handa ka na!

Pag-isipan Natin Ito

Isipin na sumusulat ka ng isang komposisyon, o sanaysay tungkol sa iyong sarili. Kinakailangang ilarawan mo ang iyong sarili upang makilala ka kung sinuman ang babasa ng iyong gawa. Paano mo aayusin ang mga impormasyon tungkol sa iyong sarili? Isulat ito nang mabilis sa mga patlang sa ibaba.

Balikan ang gawaing ito pagkaraang tapusin ang modyul. Sa mga susunod na talakayan, iba't ibang balangkas para sa pagsasaayos ng parapo ang ipakikita sa iyo. Maaari itong makatulong sa iyo upang maghayag ng isang mabisang sanaysay o komposisyon na naglalarawan ng iyong sarili.

Alamin Natin

Kung ating pag-uusapan ang mga disenyong pangretorika, ating tinutukoy ang isang partikular na paraan sa pagsasaayos ng impormasyon at ideya sa isang teksto o parapo. Kinakailangang maayos ang mga impormasyon at ideya upang sa gayo'y maunawaan ng mga mambabasa ang materyal.

Maraming iba't ibang paraan sa pagsasaayos ng iyong mga ideya at impormasyon, ngunit ating bigyan pansin ang anim na disenyo na itinanong sa iyo sa nakaraang pagsusulit. Ang mga sumusunod na talakayan ay magbibigay ng kahulugan para sa bawat disenyo, isang halimbawa at paglalarawan o halimbawa ng aplikasyon nito sa paglalarawan ng sarili. Nagbibigay ng basehan ang mga halimbawa upang tasahan ang iyong sariling parapo ng paglalarawan sa sarili.

Ang anim na halimbawa ng mga disenyong pangretorika ng pagsasaayos:

- ◆ **Pakahulugan** – pagsasabi ng grupo kung saan nabibilang ang isang bagay at paano ito naiiba sa ibang miyembro na kaparehong grupo.

Halimbawa: Nabibilang ang *Dalmatian* sa grupo ng hayop na tinatawag na aso. Naiba ang hitsura nito sa ibang aso, dahil sa mga puti at itim na kulay nito.

Halimbawa ng paglalarawan ng sarili: Ako ay mula sa Ilocos, kung gayon Ilokano ako. Ngunit naiiba ako sa karamihan sa mga Ilokano sapagkat lumaki ako sa Maynila.

- ◆ **Sanhi at Epekto** – pagsasabi kung ano ang nangyari (resulta), kasama ang mga dahilan kung bakit ito nangyari (sanhi).

Halimbawa: Sumasabog ang mga bulkan resulta ng mataas na presyon ng malambot na bato sa ilalim ng mundo.

Halimbawa ng paglalarawan ng sarili: Mahiyain akong tao dahil noong bata pa ako, hindi ako nagkaroon ng maraming pagkakataon na makasama ang maraming tao.

- ◆ **Paghahalintulad** – paglalarawan ng mga pagkakatulad at pagkakaiba sa pagitan ng dalawang bagay.

Halimbawa: Parehong mga lider sa industriya at ekonomiya ang mga Amerikano at Hapon. Subalit naiiba ang estilo ng pamumuno ng Hapon kaysa sa Amerikano.

Halimbawa ng paglalarawan ng sarili: Ako at ang aking kapatid na babae ay magkatulad sa laki at timbang, ngunit nagkakaiba kami sa mga pangmukhang katangian.

- ◆ **Pagkakasunud-sunod ayon sa panahon** – pagsasabi ng mga bagay sa ayos ng kanilang pangyayari na naaayon sa oras; mula sa pinakabago hanggang sa pinakalumang pangyayari, o mula sa pinakamaaga hanggang sa pinakamatagal na pangyayari.

Halimbawa: Ang mga sinaunang nilikha ay mga organismong iisa ang *cell*, at dumating ang mga isda, at mga reptilya, tapos mga ibon, at *amphibians* at huli ang mga *mammals*.

Halimbawa ng paglalarawan ng sarili: Noong bata pa ako, napakakulit at madalas nasasangkot ako sa gulo, ngunit noong magbinata, nagbago ako at naging mas tahimik. Sa ngayon, masasabi kong mabuting tao ako at hindi na nagkaroon ng problema sa ibang tao.

- ◆ **Pagbaba ng kahalagahan** – pagsasabi ng impormasyon, sa ayos ng importansiya, mula sa pinakamahalaga hanggang sa hindi gaanong mahalaga.

Halimbawa: Kapag pumipili ng trabaho, mahalagang ilagay sa isipan na nararapat ka para dito, sulit ang sahod sa trabahong iyong gagawin, na angkop sa iyo ang uri ng trabaho, at sasaya ka dito. Ang ilang maliliit na bagay na dapat tandaan ay ang mga benepisyo, ang lugar ng trabaho, at ang uri ng mga taong makakatrabaho mo.

Halimbawa ng paglalarawan ng sarili: Ang aking mga pangunahing katangian ay kinabibilangan ng pagiging positibo sa pagpapahayag, makatuwiran, palakaibigan, at *mature*. May mga pagkakataon na masaya din akong kasama.

- ◆ **Pag-unlad sa pamamagitan ng mga halimbawa** – paglalarawan ng tungkol sa iyong isinusulat sa pamamagitan ng pagbibigay ng mga halimbawa.

Halimbawa: Ang *hygiene* ay nangangahulugang kalinisan sa iyong katawan at kapaligiran. Halimbawa ng mga gawaing pangkalinisan ang regular na paliligo at paglilinis ng bahay araw-araw.

Halimbawa ng paglalarawan ng sarili: Kalmado akong tao ngunit minsan nagagalit din ako. Halimbawa, nagagalit ako kung naiipit sa trapik sa loob ng tatlong oras at pagkatapos huli ako sa trabaho, o kung hindi ako makaligo dahil walang tubig.

Bibigyan lamang natin ng pansin ang anim na disenyong pangretorika. Popular at madaling maunawaan ang mga disenyong ito.

Ngayon, tingnan kung iyong naunawaan ang mga pagkakaiba ng mga disenyo sa pamamagitan ng pagsagot sa pagsasanay sa pahina 7.

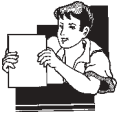
Subukan Natin Ito

Itambal ang mga sumusunod na disenyonang pangretorika sa kanilang mga katangian sa katapat na kolum. Gumamit ng pagdurugtong upang mapakita ang mga sagot.

Disenyong pangretorika	Katangian
Pagkakasunud-sunod ayon sa panahon	nagbibigay dahilan sa resulta
Sanhi at Epekto	nagbibigay ng katangian
Pakahulugan	naaayos ayon sa kaganapan ng mga pangyayari
Pag-unlad	mula sa pinakamahalaga hanggang sa hindi gaanong mahalaga
Pagbaba ng kahalagahan	nagbibigay ng mga pagkakatulad at pagkakaiba
Paghahalintulad	gumagamit ng mga halimbawa

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 22. Kung mayroon kang ilang kamalian, pagbalik-aralan ang anim na disenyonang pangretorika.

Kung nakuha mo lahat ng tamang disenyo, magaling! Naunawaan mong mabuti ang iba't ibang disenyo. Magpatuloy sa susunod na gawain.

Alamin Natin

Maraming komposisyon ang gumagamit ng higit sa isang disenyonang pangretorika. Minsan, isang disenyo ang ginagamit sa isang parapo at iba naman para sa iba. Ngunit depende ito kung bakit mo isinusulat ang komposisyon. Kung kaya mahalaga na itanong sa iyong sarili, ano ang layunin ng pagsusulat na ito? Kung nasagutan mo ito, magiging madali ang pagpili ng disenyo.

Narito ang ilang halimbawa ng mga layunin at posibleng disenyo na maaaring gamitin:

- ◆ Upang pag-usapan ang isang punto o opinyon – posibleng disenyo: pagbaba ng kahalagahan, paghahalintulad, sanhi at epekto, pag-unlad sa pamamagitan ng mga halimbawa.
- ◆ Upang ipaalam sa mga tao, upang ipabatid sa kanila ang isang bagay– posibleng disenyo: pakahulugan, pag-unlad sa pamamagitan ng mga halimbawa, paghahalintulad
- ◆ Upang magbigay kasiyahan sa mambabasa – posibleng disenyo: pag-unlad sa pamamagitan ng mga halimbawa, pagbaba ng kahalagahan

- ◆ Upang magbigay ng kautusan – posibleng disenyo: pagkakasunud-sunod ayon sa panahon, sanhi at epekto
- ◆ Upang magkuwento ng istorya – posibleng disenyo: pagkakasunud-sunod ayon sa panahon, sanhi at epekto
- ◆ Upang pag-isipin at pagtanungin ang mambabasa – posibleng disenyo: paghahalintulad, pakahulugan, pagbaba ng kahalagahan

Kung iyong nakikita, maraming mga disenyo ang maaaring mapagpilian para sa bawat layunin. Sa paggawa ng iyong mga pangungusap maaari mong piliin ang nauukol at epektibong disenyo upang maparating sa mga mambabasa ang iyong mensahe. Tandaan din na maaaring gumamit ng maraming disenyo ang komposisyon.

Ngayon gawin ang pagsasanay sa ibaba at gamitin ang pinaka-angkop na disenyo para sa iyong isusulat. Tandaan, maraming tamang paraan, kung kaya't magdesisyon ka kung anong disenyo ang nararapat para sa iyong layunin. Bawat isa sa atin ay may kanya-kanyang istilo sa pagsulat. Maging malikhain at matalino sa paksa na iyong isusulat.

Magbalik-aral Tayo

Sa mga sumusunod na pagsasanay, ibinigay na ang layunin ng komposisyon at mga pangunahing puntos na dapat ihayag. Magdesisyon sa nararapat na disenyong pangretorika na gagamitin. Isulat ang iyong sagot sa patlang matapos ang bawat bilang.

1. Hangarin: Upang ipakita ang mga magagandang epekto sa pagpapanatiling malinis ng iyong kapaligiran.

Pangunahing puntos:

- ◆ Pagwawalis ng mga natirang pagkain o mga piraso ng pagkain mula sa sahig upang maiwasan ang pagdami ng mga ipis sa iyong tahanan.
- ◆ Pagpapanatiling malinis ng paligid ng iyong tahanan. Nagiging malinis itong tingnan mula sa lansangan.
- ◆ Paglilinis ng buong tahanan upang maiwasan ang pagkakaroon ng mikrobyo at upang maiwasan ang sakit.
- ◆ Gawing malinis ang iyong tahanan upang humanga ang mga bisita.

Disenyong pangretorika: _____

2. Hangarin: Isang mensahe kung paano maging miyembro sa bagong *clubhouse* sa barangay.

Pangunahing puntos:

- ◆ Pagbabasa sa mga tuntunin nang mabuti.
- ◆ Pagkuha ng aplikasyon at pagsulat dito.
- ◆ Pagpasa ng aplikasyon at iba pang mga kinakailangan.
- ◆ Pagbayad ng *membership fee* at pagkuha ng iyong *membership card*.

Disenyong pangretorika: _____

3. Hangarin: Upang magreklamo tungkol sa kakulangan sa suplay ng tubig.

Pangunahing puntos:

- ◆ Kinakailangan ang tubig, bakit wala kaming sapat na suplay nito?
- ◆ Nagbabayad kami para dito, ibigay ito sa amin.
- ◆ Mahirap gumawa ng anumang bagay kung walang tubig. Hindi ka rin makapasok sa trabaho dahil hindi ka makaligo.
- ◆ Nagkakasakit ang aming mga anak dahil hindi namin sila mapanatiling malinis at malusog dahil sa kakulangan ng suplay ng tubig.

Disenyong pangretorika: _____

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 23.

Kung pareho ang sagot mo, magaling! Kung naiiba naman ang iyong mga sagot, huwag mag-alala. Balikan ang mga bahagi ng leksiyon na hindi mo lubos na naunawaan. Makasasagot ka ng mas mabuti sa ikalawang ulit.

Tandaan Natin

- ◆ Ang mga disenyong pangretorika ay mga paraan upang maiayos ang impormasyon at ideya.
- ◆ Ang anim na halimbawa ng mga disenyong pangretorika ay ang pakahulugan, sanhi at epekto, pagkakasunud-sunod ayon sa panahon, pagbaba ng kahalagahan, at pag-unlad sa pamamagitan ng mga halimbawa.
- ◆ Depende sa hangarin ng komposisyon ang pagdedesisyon kung anong disenyo ang gagamitin. Desisyon ito ng manunulat kung ano ang pinakaepektibo sa lahat.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan

Ngayon ikaw naman ang magpaplano ng pangunahing puntos para sa iyong komposisyon.

Hangarin: Upang ipakita na hindi ligtas magmaneho kung ikaw ay lasing.

Pag-isipan ang tungkol sa mga pangunahing puntos na nais mong isulat tungkol sa paksa at sa hangarin nito. Isulat sila sa mga patlang na ibinigay.

- ◆ _____

- ◆ _____

- ◆ _____

- ◆ _____

Base sa kung tungkol saan ang iyong isusulat, pagdesisyunan kung anong disenyong pangretorika ang gagamitin upang maipahayag nang malinaw ang iyong mensahe sa mambabasa. Siguraduhin na makakamtan ang layunin.

Disenyong pangretorika: _____

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 23.

Batiin ang iyong sarili sa magaling na pagkakasulat ng iyong parapo, sa pagsusulat ng mga pangunahing punto, at sa pagpili ng pinakamagandang paraan sa pag-ayos nito.

Pag-isipan Natin Ito

Sa ngayon ano ang iyong nagawa upang mapaghandaan at maisaayos ang iyong teksto? Ngayon, oras na nang pagsulat ng buong parapo. Tingnan ang mga pangunahing puntos na iyong nailista, pansinin na ito ang listahan ng mga bagay na dapat gamitin kasama ang disenyo. Mukha bang wala itong koneksiyon sa isa't isa? Dahil magkakahiwalay itong pangungusap sa listahan. Wala silang banayad na pagdaloy sa isa't isa. Sa pagsulat ng parapo, ang mga pangungusap ay dapat na may relasyon dahil nabibilang ito sa iisang disenyo. Maaari ka bang mag-isip ng mga paraan upang magkaroon ito ng relasyon? Pansamantalang itabi ang iyong mga naiisip habang tinatalakay natin ang susunod na leksiyon na tungkol sa transisyon.

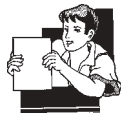
Magpatuloy tayo at magkasamang saliksikin kung paano pagsasamahin ang mga ideyang ito sa paggawa ng buong parapo. Magpatuloy sa Aralin 2.

Pagdurugtong ng Iyong mga Ideya at Pagbubuod

Muling isipin ang iyong mga gawain sa Aralin 1. Lahat ng ito ay tungkol sa pagpapalano bago ka sumulat ng parapo. Nasa iyo ang layunin at pangunahing ideya na kinakailangang ipahayag at ang mga pangunahing puntos upang suportahan ang ideyang ito o layunin. Ngayon, paano mo sila pagsasamahin sa isang malinis, maayos, at malinaw na parapo?

Susubukang tumutulong sa iyo ang bahagi ng modyul na ito na hanapin ang mga parirala upang pagdugtongin ang mga pangungusap na ito at magbigay ng impresyon ng pagkakaroon ng relasyon. Magpapatuloy rin ito at hahayaan kang makapagsanay sa pagsulat ng mga parapong pang-wakas.

Sa leksiyon na ito matututuhan mo ang iba't ibang salitang transisyon na maaari mong gamitin upang mapag-isa ang iyong panulat, upang magkaroon ito ng diwa at magiging malinaw para sa iyong mambabasa. Higit sa lahat, ang leksiyong ito ang tutulong sa iyo na muling ihayag ang iyong mga ideya upang bigyang diin ang iyong hangarin o pangunahing ideya/mensahe sa iyong mambabasa. Maaari na ba tayong magsimula?

Alamin Natin

Tandaan ang talakayan sa *Pag-isipan Natin Ito* sa pagtatapos ng Aralin 1. Ating tinatalakay ang katotohanan na ang mga pangunahing puntos ay hiwalay na pangungusap at walang relasyon. Ngayon ang iyong susunod na hakbang ay ang pag-isahin sila sa isang buong parapo.

Kailangan makibahagi ang bawat isang punto sa epekto ng kabuuang ideya—ang pangunahing ideya o layunin ng komposisyon.

Tinatawag na mga **transisyon** ang mga salita o parirala na ginagamit sa pagdurugtong ng mga ideya sa isa't isa. Mga simpleng yunit ito ng lengwahe, maging isang salita o parirala, na nagbibigay ng makahulugang koneksiyon sa pagitan ng mga bahagi ng teksto tulad na pangungusap, parapo o seksiyon.

Sa ngayon, bibigyan diin natin ang mga transisyon sa pagitan ng mga pangungusap sapagkat mahalaga na magsimula tayo sa mga basiko, bago tayo magtungo sa mas mataas na lebel sa paggamit ng mga pangungusap na transisyon upang pagdugtongin ang isang buong parapo.

Subukan Natin Ito

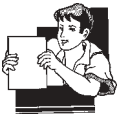
Upang makita kung may ideya ka tungkol sa mga uri ng salita na maaaring magdugtong sa mga pangungusap, subukan ang maikling pagsasanay na ito.

Guhitan ang mga salita na sa tingin mo ay mga salitang transisyon sa sumusunod na parapo.

Ang artikulong ito ang magpapakita na hindi ligtas magmaneho kung ikaw ay lasing. Isa sa mga dahilan kung bakit hindi ligtas magmaneho kung lasing, maaaring mawalan ka ng kontrol sa sasakyan at magkaroon ng aksidente. Isa pa, ipinagbabawal ang pagmamaneho ng lasing. Maari kang arestuhin kapag nahuli ka ng pulis. Maliban dito, maaari kang makasakit sa mga taong naglalakad sa lansangan o sa taong kasama mo sa sasakyan.

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 24.

Tandaan ang mga salitang transisyon sa pagsasanay na ito. Magpatuloy sa leksiyon at alamin ang tungkol sa paggamit ng mga salitang transisyon.

Alamin Natin

Mula sa mga halimbawa sa nakaraang pagsasanay, nalaman natin na ang mga salitang transisyon o parirala ay maaaring ilagay sa:

- ◆ unahan;
- ◆ gitna; o
- ◆ hulihan ng isang pangungusap.

Maaari itong magpakilala kung ano ang susunod o tukuyin ang isang bagay, na nasabi na. Mauunawaan mo ito sa mga susunod na halimbawa.

Nasa ibaba ang ilang halimbawa ng mga salitang transisyon:

una...ikalawa...atbp.

ang unang hakbang...ang ikalawang hakbang....atbp.

pagkatapos

bago

kung kaya

at nang

gayon

dagdag

subalit

maliban sa nabanggit

halimbawa	pati/at saka
sa kabilang dako	sa ngayon
sa karagdagan	kaugnay ng
	alinsunod sa

Pumasok ba sa iyong isipan ang alinman sa mga salitang pangkonektang ito? Maaaring anumang salita o parirala ang mga transisyon na nagbibigay ng koneksiyon sa pagitan ng mga nasabi sa umpisa at sa iba pang mga pangungusap na susunod.

Huwag mag-alala kung nalilito ka pa rin. Mas madaling maunawaan kung ipinakita ang lugar na kalalagyan ng mga transisyon. Ngunit depende muli sa istilo ng iyong pagsulat ang aktuwal na parirala na iyong gagamitin. Maraming maaaring pagpilian at batay ito sa iyong kagustuhan.

Ngayon, ating gamitin ang halimbawa na naibigay na sa Aralin 1 upang ipakita kung paano pagdugtungan ang mga punto. Tandaan na isama ang iyong hangarin o pangunahing ideya sa umpisa ng parapo. At isa-isahin ang iyong mga pangunahing punto gamit ang disenyong pangretorika at angkop na salitang transisyon.

Halimbawa:

Hangarin: Upang ipakita ang mga mabuting epekto ng pagpapanatiling malinis ng kapaligiran

Pangunahing punto:

- ◆ Pagwawalis ng mga maliit na piraso at natirang pagkain mula sa sahig upang maiwasan ang pagdami ng ipis sa iyong tahanan.
- ◆ Pagpapanatiling malinis na paligid ng inyong tahanan. Nagiging maganda itong tingnan mula sa lansangan.
- ◆ Paglilinis ng buong tahanan upang maiwasan ang mga mikrobyo at mga sakit.
- ◆ Gawing malinis at maayos ang iyong tahanan upang humanga ang mga bisita.

Ang pag-unlad sa pamamagitan ng mga halimbawa ang disenyong pangretorika na gagamitin.

Isa itong parapo na gumagamit ng mga salitang transisyon. Ginuhitan at pinalinaw ang mga transisyong ito upang ipakita ang kanilang kinalalagyan.

*Maraming mabuting epekto ang pagpapanatiling malinis ng iyong kapaligiran. **Halimbawa**, pagwawalis ng mga maliliit na butil at natirang pagkain mula sa sahig upang maiwasan ang pagdami ng ipis sa iyong tahanan. Kapag malinis ang iyong tahanan, mas kaunti ang mikrobyo at ikaw at ang iyong pamilya ay malayo sa pagkakaroon ng sakit. **Dagdag pa dito**, magandang tingnan ang iyong tahanan mula sa lansangan kung pananatiliing malinis at maayos ang loob at labas ng tahanan. **Bukod pa dito**, hahanga ang iyong mga bisita sa kalinisan at kaayusan sa loob ng iyong tahanan.*

Pansinin na ang mga transisyong ginamit sa umpisa, gitna at dulo ng mga pangungusap. Nakikita mo ba na may diwa na ngayon ang parapo. May koneksiyon ang mga pangunahing punto at ang mga ideya sa isa't isa. Hindi na ito mistulang listahan ng mga pangungusap na walang koneksiyon at kahulugan.

Ngayon, subukan mo ito. Gawin ang pagsasanay sa ibaba.

Magbalik-aral Tayo

1. Kompletuhin ang parapo sa pamamagitan ng pagbibigay ng mga pariralang transisyon sa mga patlang na ibinigay. Sundin ang wastong posisyon ng mga pariralang transisyon.

Sinabi ang pangunahing ideya o layunin sa umpisa at inayos ang mga punto gamit ang disenyong pangretorika na **pagkakasunud-sunod ayon sa panahon**.

Upang maging miyembro ng bagong *clubhouse* sa barangay, kailangan na batid mo ang mga sumusunod na alituntunin. _____ basahin nang mabuti ang mga panuntunan, _____ kumuha ng aplikasyon at sulatan ito. _____ Ipasa ang aplikasyon at ang iba pang kinakailangan. _____, magbayad at kunin ang kard ng pagkamiyembro.

2. Sa susunod na halimbawa, kinakailangang isulat mo ang buong parapo nang nag-iisa. Gamitin ang mga pangunahing punto, layunin at ang ibinigay na disenyong pangretorika upang gabayan ka.

Kailangan mo munang sabihin ang pangunahing ideya o layunin sa umpisa ng pangungusap, pagkatapos, ayusin ang mga punto sa disenyong pagbaba ng kahalagahan. Isulat ng buo ang parapo gamit ang iyong sariling mga transisyon. Huwag kaligtaan na guhitan ang mga salitang transisyon.

Hangarin: Upang magreklamo tungkol sa kakulangan ng suplay ng tubig.

Pangunahing punto:

- ◆ Kinakailangan ang pagkakaroon ng tubig, bakit wala kaming sapat na suplay nito?
- ◆ Nagbabayad kami para dito, ibigay ito sa amin.
- ◆ Talagang mahirap gumawa ng anumang bagay kung walang tubig, hindi ka rin makapasok sa trabaho dahil hindi ka makaligo.
- ◆ Nagkakasakit ang aming mga anak dahil hindi namin sila mapanatiling malinis at malusog dahil sa kakulangan ng suplay ng tubig.

Disenyong pangretorika: **pagbaba ng kahalagahan.**

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 24. Huwag mabahala kung hindi ito magkatulad ngunit tiyakin na naiayos mo ang mga punto batay sa disenyong pagbaba ng kahalagahan.

Nakasisiguro ako na nakasagot ka ng tama at umaasa na ang pagpapaliwanag sa *Batayan sa Pagwawasto* ay nagpalinaw ng mga bagay sa iyo.

Nasanay ka na ba sa pag-iisip ng mga parirala at salitang transisyon? Narito ang ilang dapat tandaan.

Tandaan Natin

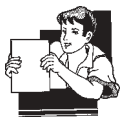
Ang mga transisyon ay mga pang-konektang salita o parirala na nagpapakita ng makabuluhang relasyon sa pagitan ng pangunahing ideya at ang sumusuportang pangunahing punto.

- ◆ Maaaring magkonekta ang mga transisyon ng mga pangungusap, parapo, o buong seksiyon.
- ◆ Maaaring matagpuan sa umpisa, gitna o hulihan ng pangungusap ang mga transisyon ng pangungusap. Depende sa iyong estilo ng pagsulat ang gamit ng mga transisyong ito.
- ◆ Isama ang pangunahing ideya o layunin sa umpisa ng parapo, pagkatapos magtungo sa mga pangunahing punto gamit ang disenyong pangretorika at ang angkop na transisyon.

Pag-isipan Natin Ito

Natatandaan mo ba ang okasyon na nagkuwento ka sa iyong mga kaibigan at hiniling nila na ulitin mo ito? Malamang na noong inulit mo ang kuwento, pinalitan mo ang ilang salita ngunit pareho pa din ang kahulugan ng kuwento. Natutuhan mo sa mga nakaraang pagsasanay ang wastong paggamit ng mga disenyong pangretorika at transisyon. Ngayon, matututuhan mo kung paano tatapusin ang iyong komposisyon na mayroong magandang konklusyon ang parapo na makapagpapatanda sa iyong mambabasa tungkol sa pangunahing ideya at mga sumusuportang punto sa naunang parapo.

Alamin Natin

Konklusyon ang huling parapo ng anumang komposisyon. Dapat na tumugma ito sa iyong introduksiyon at maaaring magkapareho ang nilalaman. Ang introduksiyon ay ang unang parapo na nagsasabi ng pangunahing ideya at nagpapakita ng mga pangunahing punto, samantalang ang konklusyon ay ang huling parapo na muling nagsasabi ng pangunahing ideya at nagbubuo sa mga pangunahing punto.

Ito ang pangunahing pagkakaiba ng dalawa. Ngayon ating matututuhan kung paano muling sabihin o gumamit ng ibang mga salita na magbibigay ng parehong ideya na inihayag sa introduksiyon.

Sa pagsusulat ng konklusyon, mahalaga na itanim sa isipan ang mga sumusunod:

- ◆ Gumamit ng *paraphrasing o restatements* – baguhin ang orihinal na pandiwa sa introduksiyon ng ibang pandiwa na may katumbas na kahulugan.

Halimbawa: Nagpahayag ang pamahalaan na ...

Muling sinabi: Ipinaalam ng pamahalaan na ...

- ◆ Muling sabihin ang pangunahing ideya at ibuod ang mga pangunahing punto – paikliin ang nilalaman ng iyong teksto sa pamamagitan ng pag-iwan sa mga detalyeng hindi mahalaga upang magkasya ito sa isang pangungusap o parapo.

Halimbawa: Ang unang susing dahilan ay ... ang ikalawa ay ... ang ikatlo ay ... at ang huli ay ...

Buod: Ito ang apat na susing dahilan ...

- ◆ Ipagpatuloy ang paggamit ng mga salitang transisyon.
- ◆ Kinakailangang isulat sa huli ang pangunahing ideya ng iyong parapo. Ito ang huling bahagi at kailangang bigyang diin.

Narito ang isang halimbawa ng introduksiyon at konklusyon na muling sinabi.

Introduksiyon:

Magpapakita ang artikulong ito na hindi ligtas magmaneho kung lasing. Isa sa mga dahilan kung bakit hindi ligtas magmaneho kung lasing, ang maaaring pakawala ng kontrol sa sasakyan at pagkaroon ng aksidente. Isa pa, ilegal ang pagmamaneho ng lasing, maaaring maaresto kung mahuli ng pulis. Maliban dito, maaari kang makasakit ng mga taong naglalakad sa lansangan o ang ibang tao na kasama mo sa sasakyan ay maaaring masaktan sa aksidente.

Konklusyon:

Ang pagmamaneho ng lasing, sa ilegal, ay maaaring magdulot ng aksidente na makakasakit sa iyong pasahero o ibang taong naglalakad sa lansangan. Kung kaya makikita ito, tulad ng ipinaliwanag sa artikulong ito, na ang paglalasing at pagmamaneho ay mapanganib.

Pansinin na mas maikli at mas kaunti ang detalye ng konklusyon. Maaari mong muling ayusin ang mga pangunahing punto dahil hindi mo naman maaaring sundan ang iyong unang disenyo. Ngunit kung nais mong sundan ang iyong disenyo, maaari mong gawin. Mahalaga na bigyang diin mo ang pangunahing ideya kung kaya nakasulat ito sa huling pangungusap.

Gawin ang sumusunod na pagsasanay bago mo isulat ang konklusyon sa *Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan*.

Subukan Natin Ito

Pag-aralan ang mga sumusunod na listahan ng pandiwa sa ibaba. Sa patlang na ibinigay, magsulat ng ibang pandiwa na katumbas nito.

Upang ipakita	_____
Upang ireklamo	_____
Upang ihambing	_____
Upang sabihin	_____
Upang magbigay ligaya	_____

At ngayon, magsanay sa pagbubuod. Muling isulat ang mga pangunahing punto sa isang pangungusap. Tandaan na maaari mong iwan ang ilang mga detalye.

- ◆ Kinakailangan ang pagkakaroon ng tubig, bakit wala kaming sapat na suplay nito?
- ◆ Nagbabayad kami para dito, ibigay ito sa amin.
- ◆ Talagang mahirap ang gumawa ng kahit ano kung walang tubig, hindi ka rin makapasok sa trabaho dahil hindi ka makaligo.
- ◆ Nagkakasakit ang aming mga anak dahil hindi namin sila mapanatiling malinis at malusog dahil sa kakulangan sa suplay ng tubig.

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 24–25.

Binabati kita, magaling ang iyong ginawa! Ngayon ay handa ka nang kunin ang pagsusulit sa pagsulat ng konklusyon. Bago ka magpatuloy, narito ang ilang dapat tandaan.

Tandaan Natin

- ◆ Ang konklusyon ay ang huling parapo na muling nagsasabi ng pangunahing ideya at nagbubuod ng mga pangunahing punto.
- ◆ Binabago ang muling pagsasabi sa orihinal na pandiwa sa ibang may katulad na kahulugan.
- ◆ Ibuod ang pangunahing ideya at mga pangunahing punto sa pamamagitan ng pag-iwan sa mga detalye, habang ginagamit ang mga salitang transisyon.
- ◆ Isinusulat sa huli ang pangunahing ideya. Ito ang huling salita at ang binibigyang diin.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan

Magsulat ng angkop na parapong pang-wakas para sa halimbawang introduksiyon sa ibaba. Tandaan na maaari mong iwan ang mga detalye, palitan ang ilang mga pandiwa, at gumamit ng mga salitang transisyon. Sabihin ang pangunahing ideya o layunin sa hulihan ng parapo at guhitan ang iyong mga salitang transisyon.

Introduksiyon:

Upang maging miyembro ng bagong clubhouse sa barangay, kailangan batid mo ang mga sumusunod na alituntunin. Unang hakbang, basahin ang mga patnubay ng mabuti; pagkatapos, kumuha ng aplikasyon at sulatan ito. Pagkatapos nito, ipasa ang aplikasyon at iba pang mga kinakailangan. At ang huli, magbayad at kunin ang iyong kard ng pagkamiyembro.

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 25. Kung magkatulad ang iyong mga sagot sa mga nakikita sa *Batayan sa Pagwawasto*, bigyan ang iyong sarili ng masigabong palakpakan. Ngayon, sanay ka na sa muling pagsasabi ng mga parapong pang-wakas at mga transisyon.

Handa ka na ba sa huling pagsusulit? Ang huling pagsusulit sa modyul ay magbibigay sa iyo ng pagkakataon upang suriin ang iyong mga nalaman matapos pag-aralan ang modyul na ito.

Upang tumulong sa iyo sa huling pagsusulit at sa mga takdang aralin, narito ang mahahalagang bagay na dapat tandaan para sa buong modyul.

Ibuod Natin

- ◆ Ang mga disenyong pangretorika ay mga paraan upang ayusin ang mga impormasyon at ideya.
- ◆ Ang anim na halimbawa ng mga retorikong disenyo ay ang pakahulugan, paghahalintulad, sanhi at epekto, pagkakasunud-sunod ayon sa panahon, pagbaba ng kahalagahan, at pag-unlad sa pamamagitan ng mga halimbawa.
- ◆ Depende sa layunin ng komposisyon at sa manunulat ang pagdedesisyon kung anong disenyo ang gagamitin at kung ano ang magiging epektibo.
- ◆ Ang mga transisyon ay mga pang-konektang salita o parirala na nagpapakita ng makabuluhang relasyon sa pagitan ng pangunahing ideya at ang sumusuportang pangunahing punto.
- ◆ Maaaring magkonekta ang mga transisyon ng mga pangungusap, parapo, o buong seksiyon.
- ◆ Maaaring matagpuan sa umpisa, gitna o hulihan ng pangungusap ang mga transisyon ng pangungusap. Depende sa iyong estilo ng pagsulat ang gamit ng mga transisyong ito.
- ◆ Isama ang pangunahing ideya o layunin sa umpisa ng parapo, pagkatapos magtungo sa mga pangunahing punto gamit ang disenyong pangretorika at ang angkop na transisyon.
- ◆ Ang konklusyon ay ang huling parapo na muling nagsasabi ng pangunahing ideya at nagbubuod ng mga pangunahing punto.
- ◆ Binabago ng muling pagsasabi ang orihinal na pandiwa sa ibang may katulad na kahulugan.
- ◆ Ibuod ang pangunahing ideya at mga pangunahing punto sa pamamagitan ng pag-iwan sa mga detalye, habang ginagamit ang mga salitang transisyon.
- ◆ Sa konklusyon, isinusulat sa huli ang pangunahing ideya. Huling salita ito at ang binibigyang diin.

Anu-ano ang mga Natutuhan Mo?

Basahin ang sumusunod na parapo at sagutan ang mga katanungan.

Matagal nang isyu ang pagkakaiba sa pagitan ng mga lalaki at babae. Subalit, mayroon ding pagkakatulad sa pagitan nila na nagpapakita na hindi laging dapat maging isyu ang kasarian.

Kahit na agresibo ang mga lalaki kaysa sa mga babae maaaring maging mapilit ang dalawa upang magawa ang magkatulad na trabaho. Mas malakas sa pisikal ang mga lalaki kaysa babae, ngunit maaaring pantay sila pagdating sa karunungan.

1. Ano ang hangarin ng siping ito?

2. Anong disenyong pangretorika ang ginamit?

3. Guhitan ang mga salitang transisyon na ginamit sa sipi?

4. Magsulat ng pang-wakas na parapo batay sa parapo sa itaas. Gumamit ng sariling salitang transisyon. Tandaan na paguhin ang mga pandiwa at ilagay ang pangunahing ideya o layunin sa pinakamagandang pangungusap.

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 25–26.

Sana'y nasiyahan ka sa pag-aaral ng modyul na ito at natutuhan kung paano paunlarin ang iyong kakayahan sa pagsusulat upang maging isang epektibong manunulat.

Batayan sa Pagwawasto

A. Anu-ano na ang mga Alam Mo? (pahina 2)

1. suriin	magbalik-aral
<u>pakahulugan</u>	abstrak
panayam	<u>sanhi at epekto</u>
<u>paghahalintulad</u>	sanggunian
<u>pagbaba ng kahalagahan</u>	balangkas
proofreading	<u>pag-unlad na may halimbawa</u>
tipunin	<u>pagkakasunud-sunod ayon sa panahon</u>

Mga disenyong pangretorika ang mga nakaguhit na salita dahil lahat sila ay nag-aayos ng mga ideya. Mga simpleng bagay na iyong ginagawa ang ibang mga salita sa tuwing sumusulat ng komposisyon.

- 4 mga yunit ng lengwahe na nagbibigay ng mga makahulugang koneksiyon sa pagitan ng mga bahagi ng teksto.
- Mali ang pangungusap na ito. Kahulugan ito ng introduksiyon. Upang gawin itong tama, dapat basahin ito:

Ang konklusyon ay ang huling parapo na muling nagsasabi ng pangunahing ideya at nagbubuod sa mga pangunahing punto.

B. Aralin 1

Subukan Natin Ito (pahina 7)

Pagkakasunud-sunod ayon sa panahon	dahilan para sa resulta
Sanhi at epekto	nabibilang sa grupo
Pakahulugan	naaayos ayon sa oras ng pangyayari
Pag-unlad na may halimbawa	mula sa pinakamahalaga tungo sa hindi gaanong mahalaga
Pagbaba ng kahalagahan	pagkakatulad at pagkakaiba
Paghahalintulad	gumagamit ng halimbawa

Magbalik-aral Tayo (pp. 8–9)

1. **Pag-unlad sa pamamagitan ng halimbawa.** Nasusulat ang mga punto sa paraan na nagbibigay ng mga halimbawa kung paano isasakatuparan ang kalinisan.

Pagbaba ng kahalagahan. Maaari kang pumili na ayusin ang mga punto batay sa may pinakamalaking resulta tungo sa pinakamababa.

Alinman sa dalawang ito ay tama. Tandaan na nasa iyo ang desisyon kung ano ang gagamitin.

2. **Pagkakasunud-sunod ayon sa panahon.** Malinaw na nagbibigay ito sa iyo ng mga partikular na hakbang na dapat sundin at ayos kung saan sila ay dapat gawin. Kung kaya't, ang disenyong ito ang pinakamahusay na dapat gamitin.
3. **Pagbaba ng kahalagahan.** Nagtatalakay o nagpapakita ito ng iyong opinyon, kung kaya mahusay sabihin ang iyong pinakamalakas o mahalagang reklamo muna pagkatapos ay magpatuloy sa mga mas mahihina. Mula sa listahan ng mga pangunahing punto, maaari mo silang ayusin sa ganitong disenyo.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan (pahina 10)

Hangarin: Upang ipakita na hindi ligtas magmaneho kung ikaw ay lasing.

Halimbawa ng mga pangunahing punto:

- ◆ Sa tuwing magmamaneho ka ng lasing, maaaring mawalan ka ng kontrol sa sasakyan at magkakaroon ng aksidente.
- ◆ Illegal ang pagmamaneho ng lasing at maaaring maaresto kung mahuli ka ng pulis.
- ◆ Ikaw ay maaaring makasakit ng ibang tao na naglalakad sa lansangan sa pamamagitan ng pagbungo sa kanila dahil hindi ka makapagmaneho ng maayos.
- ◆ Maaari mo ring masaktan ang mga kasama mo sa sasakyan.

Batay sa mga halimbawang punto ang pinakamahusay na paraan upang ayusin sila ay sa pamamagitan ng paggamit ng pag-unlad sa pamamagitan ng mga halimbawa dahil nagpapakita ang mga pangunahing punto ng mga posibleng senaryo. Kung kaya ang mga halimbawa ng masamang bunga ng paglalasing at pagmamaneho ay maaaring gamitin.

Maaaring naiiba ang iyong sagot, ngunit maaari kang sumangayon sa akin na mas epektibo ang pagbibigay ng mga halimbawa. Sa ganitong paraan, madali mong magagamit ang pag-unlad sa pamamagitan ng mga halimbawa, at maihahayag nito ang iyong mensahe na hindi ligtas magmaneho habang lasing.

C. Aralin 2

Subukan Natin Ito (pahina 13)

Ang artikulong ito ang magpapakita na hindi ligtas magmaneho kung lasing. **Isa sa mga dahilan** na hindi ligtas magmaneho habang lasing, maaaring mawalan ng kontrol sa sasakyan at magkaroon ng aksidente. **Isa pang bagay**, ilegal ang pagmamaneho ng lasing, maaaring maaresto ka kung mahuli ng pulis. **Maliban dito**, maaari kang makasakit ng mga taong naglalakad sa lansangan o masaktan din ang ibang tao sa sasakyan.

Magbalik-aral Tayo (pp. 15–16)

1. Upang maging miyembro ng bagong clubhouse sa barangay, kailangan batid mo ang mga sumusunod na alituntunin. **Unang hakbang**, basahin nang mabuti ang mga patnubay, **at pagkatapos** kumuha ng aplikasyon at sulatan ito. **Matapos nito**, ipasa ang aplikasyon at iba pang mga kinakailangan. **Panghuli**, magbayad at kolektahin ang kard ng pagkaniyembro.

Maaari kang gumamit ng ibang mga salitang transisyon o parirala ngunit dapat katulad sa mga ito. Gumagamit ka ng pagkakasunud-sunod ayon sa panahon at nagbibigay ng mga tagubilin bawat hakbang.

2. Nagpapahayag ang artikulong ito ng ating mga reklamo tungkol sa kakulangan sa suplay ng tubig sa ating barangay. **Una sa lahat**, hindi ba't kinakailangan ang pagkakaroon ng tubig, bakit wala kaming sapat na suplay nito? **Bukod sa**, nagbabayad kami para dito, kaya ibigay ito sa amin. **At isa pang bagay**, nagkakasakit ang aming mga anak dahil hindi namin silang mapanatiling malinis at malusog dahil sa kakulangan sa suplay ng tubig, at **huli sa lahat**, talagang mahirap gumawa ng anumang bagay kung walang tubig, lalu na ang pagpunta sa trabaho na hindi naliligo.

Maaari kang gumamit ng ibang mga salitang transisyon, ngunit ito ang pinakamahasag na paraan upang ilagay ang iyong mga pangunahing punto gamit ang disenyong pagbaba ng kahalagahan.

Subukan Natin Ito (pahina 18)

Upang ipakita	<u>Upang ipaliwanag</u>
Upang ireklamo	<u>Upang iprotesta</u>
Upang ihambing	<u>Upang ipagkaiba</u>
Upang sabihin	<u>Upang ilarawan</u>
Upang mag-aliiw	<u>Upang lumibang</u>

Maaaring may ibang mga pandiwa, ito ay ilan lamang sa mga posibleng pandiwa na maaaring pumalit sa mga ipinakita. Tama kung sila ay may katumbas na kahulugan.

Pagbubuod:

Nagbabayad kami para sa aming tubig, na mahalaga dahil kailangan naming maligo at panatilihin malinis ang aming kapaligiran. Kung kaya kailangan kaming bigyan ng tubig.

Ayos lang, kung hindi magkapareho ang iyong sagot, basta't naihayag mo ang mga punto sa isang pangungusap. Maaari mong piliin ang iyong iiwan at marahil muling ayusin ang pagkakaayos ng mga punto.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan (pahina 19)

Konklusyon:

Alamin ang mga alituntunin, at upang makuha ang iyong kard ng pagkamiyembro magbayad matapos kumpletuhin ang aplikasyon at iba pang mga kinakailangan. Ito ang paraan upang sumali sa bagong clubhouse.

Maaari mong muling ayusin ang pagkakaayos ng mga hakbang ngunit ikaw pa rin ang nagbibigay ng tamang pamamaraan sa pagkakasunud-sunod nito. Mas mahirap ibuod ang pagkakasunud-sunod na pamamaraan ngunit pag-aralan kung paano paiikliin ang nasa itaas sa pamamagitan ng dalawang pangungusap sa may kaunting transisyon.

Dapat katulad ng nasa itaas ang iyong sagot. Kung magkatulad ito, magaling! Maganda ang ipinapakita mo .

Kung wala kang kahalintulad na sagot, mas makabubuting pagbalik-aralan ang Aralin 2. Makukuha mo ang kakayahan matapos basahin ang aralin ng paulit-ulit.

Anu-ano ang mga Natutuhan Mo? (pahina 21)

1. Upang ipakita ang mabuting aspeto ng mga pagkakaiba sa pagitan ng mga lalaki at babae.
2. Ang paghahalintulad ng disenyong pangretorika na ginamit. Nagpapakita ito ng mga pagkakaiba at pagkakatulad ng mga lalaki at babae sa paghahalintulad sa isa't isa.
3. *Matagal nang isyu ang pagkakaiba sa pagitan ng mga lalaki at babae. **Subalit**, mayroon ding mga pagkakatulad sa pagitan nila na nagpapakita na ang kasarian ay hindi dapat laging maging isyu.*

Kahit na mas agresibo ang mga lalaki kaysa babae maaaring maging mapilit ang dalawa sa pagsasagawa ng parehong trabaho. **Isa pa**, mas malakas sa pisikal ang mga lalaki, ngunit maaaring makapantay ang mga babae batay sa karunungan.

4. Kahit na mas malakas ang lalaki kaysa mga babae maaaring maging mapilit ang dalawa sa parehong trabaho at maaaring magkaroon ng parehong lebel ng karunungan. Nagpapakita ang artikulo na ang pagkakaiba sa kasarian ay kailangang hindi magdulot ng suliranin sapagkat may mabubuting katangian na magkatulad ang mga lalaki at mga babae.

Kung nakuha mo lahat ng tamang sagot at may katumbas na konklusyon, magaling! Batiin mo ang iyong sarili.

Kung may ilan maling sagot at naiiba ang iyong konklusyon siguraduhing balikan ang mga aralin. Bagalan ito ngayon at siguraduhin na naunawaan mo ang bawat pagsasanay bago ka magpatuloy. Kaya mo iyan!

Paghusayan mo! At binabati kita sa pagtatapos ng modyul na ito. May kakayahan ka na ngayon sa pagsasaayos, pagdurugtong, at muling pagsasabi ng mga pangungusap at parapo sa pamamagitan ng pagsulat.

Mga Sanggunian

Barzun, J. *The American University*. New York: Harper and Rows, 1975.

Belth, M. *The Process of Thinking*. New York: Mckoy; 1977.

De Bono E. *Teaching Thinking*, Temple Smith, London, 1976.\

Menasche, L. *Writing a Research Proposal*. Michigan: University of Michigan Press (1997).

Onions, C.T. (Ed.). *The Oxford Dictionary of English Etymology*. New York: Oxford University Press, 1966.